

УДК 658.62(075.8):339.5.012

Н. Г. Навроцька, кандидат технічних наук, доцент
кафедри товарознавства та митної експертизи
Академії митної служби України

О. В. Вишнікіна, кандидат хімічних наук, доцент
кафедри товарознавства та митної експертизи
Академії митної служби України

ПРО ІДЕНТИФІКАЦІЮ ВИРОБІВ З ХУТРА ЗА УКТ ЗЕД

Проаналізовано залежність ставок мита від типу хутра (натуральне чи штучне). Розглянуто класифікацію виробів зі штучного хутра залежно від технології виготовлення його основи. Наведено види фальсифікації хутрових виробів та способи їх ідентифікації. Запропоновано підвищувати кваліфікацію митників з питань товарознавства непродовольчих товарів, зокрема хутра та хутрових виробів.

Проанализирована зависимость таможенных ставок от типа меха (натуральный или искусственный). Рассмотрена классификация меховых изделий и способы их идентификации. Предложено повысить квалификацию таможенников по вопросам товароведения непродовольственных товаров, а именно, меха и меховых изделий.

Dependence of rates of duty on as fur (natural or artificial) is analysed. Classification of wares from artificial fur depending on technology of making its basis is considered. The types of falsification of fur wares and methods of their authentication are resulted. It is suggested to promote qualification of customs officials on questions of merchandizing of unfood commodities, in particular, fur and fur wares.

Ключові слова. Натуральне хутро, штучне хутро, класифікація, ідентифікація, фальсифікація, експорт, імпорт.

Вступ. З давніх часів натуральне хутро використовувалось для виготовлення одягу. Такий одяг надійно захищає не лише від холоду, а й від вологи, він не промокає і швидко підсихає віддалік від джерел тепла. Хутром називається вичинена шкура тварини зі збереженим (повністю або частково) волоссяним покривом. У хутряному виробництві найвищий, прилеглий до хутра шар називається мездрою, або шкіряною тканиною. Хутро отримують зі шкур хутрових та морських звірів, а також домашніх тварин (зайцеподібних, куницевих, котів, лисиць, бобрів, оленів, сервалів, овець тощо).

Штучне хутро користується стабільним попитом у швейників, взуттєвників і меблярів. Саме висока ціна та недоступність виробів з натурального хутра призвели до зростання попиту на вироби зі штучного хутра, адже вони значно дешевші, доступніші, проте поступаються попереднім за своїми якісними характеристиками (гігієнічність, довговічність, теплозахисні властивості). Сучасні технології дозволяють виготовляти штучне хутро, яке важко відрізнити від натурального за зовнішнім виглядом. Асортимент виробів із такого хутра ширший за кольором, фактурою та художньо-естетичними властивостями.

Під час митного оформлення хутряних виробів важливо правильно визначити код товару, оскільки від цього залежить ставка мита. Крім того, неправильно визначений код розглядається як порушення митних правил, що тягне за собою адміністративну чи навіть кримінальну відповідальність.

© Н. Г. Навроцька, О. В. Вишнікіна, 2013

Постановка завдання. Згідно з Митним кодексом України (ст. 458 “Порушення митних правил”) порушення митних правил тягнуть за собою адміністративну відповідальність, якщо такі дії не підпадають під кримінальну відповідальність. Відповідно до ст. 483 “Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю” Митного кодексу України належать такі дії, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їхньої ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості для визначення коду товару згідно з УКТЗЕД та його митної вартості [1].

Сучасні технології дозволяють імітувати дешеве натуральне хутро, наприклад хутро кроликів, під більш дорогі види (бобра, шиншили), а також виробляти штучне хутро, яке ззовні важко відрізнити від натурального. Це дає можливість деяким суб’єктам зовнішньоекономічної діяльності фальсифікувати вироби з натурального хутра з метою зниження мита, занижуючи ціну виробу, що тягне за собою менші відрахування до бюджету. З іншого боку, під час продажу хутрових виробів, навпаки, більш дешевий товар видають за дорогий, при цьому страждає споживач. Тому ідентифікація хутра для правильного визначення коду товару є актуальною.

Результати дослідження. Попит населення на вироби з натурального та штучного хутра постійно зростає. За статистичними даними за останні роки в цілому за групою 43 “Хутро; вироби з нього” обсяг експортно-імпортних операцій збільшується. Так, за 2010 р. експорт хутра (натурального та штучного) і виробів з нього становив 7193 тис. дол. США, імпорт – 7108; за 2011 р. експорт – 8856, імпорт – 11 434; за 2012 р. експорт досягнув розміру 10 773, імпорт – 12 774; за 9 міс. 2013 р. експорт – 13 444 тис. дол. США, а імпорт – 13 493 тис. дол. США. Основними імпортерами виробів з натурального хутра в Україну є Китай, Туреччина, Італія; зі штучного – Китай та Італія [2].

Розглянемо динаміку експортно-імпортних операцій за останні роки щодо виробів з натурального хутра, які класифікуються в товарній позиції 4303 (табл. 1, 2) [2].

Таблиця 1

Імпорт виробів з натурального хутра, тис. дол. США

Країна	2010	2011	2012
Усього:	2274	1360	2994
в тому числі:			
Греція	118	15	92
Італія	277	73	224
Канада	66	2	33
Китай	878	224	1274
Російська Федерація	9	260	280
США	12	100	160
Туреччина	701	373	400
Франція	68	96	221
Інші країни	145	217	310

Експорт виробів з натурального хутра, тис. дол. США

Країна	2010	2011	2012
Усього:	67	21	352
в тому числі:			
Австрія	1	0	5
Гонконг	0	0	7
Італія	1	1	0
Німеччина	0	0	277
Російська Федерація	42	0	63
Франція	23	20	0
Інші країни	0	0	0

З наведених таблиць видно, що імпорт хутряних виробів в Україну значно перевищує їх експорт. Імпорт виробів з натурального хутра за 2011 р. значно скоротився, проте вже у 2012 р. стрімко зріс (табл. 1). Те ж саме спостерігається і щодо експорту виробів з натурального хутра (табл. 2).

Динаміку експортно-імпортних операцій виробів зі штучного хутра, виготовленого на нетканій текстильній основі (товарна позиція 4304), наведено в табл. 3, 4 [2].

Імпорт виробів зі штучного хутра, тис. дол. США

Країна	2010	2011	2012
Усього:	1257	1767	2127
в тому числі:			
Італія	242	572	267
Китай	953	1124	1739
Німеччина	7	37	18
Польща	17	0	33
Туреччина	24	1	13
Франція	7	16	17
Інші країни	7	17	40

Експорт виробів зі штучного хутра, тис. дол. США

Країна	2010	2011	2012
Усього:	82	146	96
в тому числі:			
Білорусь	8	1	0
Казахстан	7	0	0
Молдова	4	39	83
Об'єднані Арабські Емірати	32	0	0
Російська Федерація	22	0	13
Угорщина	0	106	0
Інші країни	9	0	0

Імпорт виробів зі штучного хутра, як видно з табл. 3, постійно зростає, а експорт у 2012 р. значно скоротився порівняно з 2011 р. (табл. 4).

Штучне хутро виготовляється різними способами: нетканим (прошивний, клейовий та за допомогою приклеювання ворсинок в електростатичному полі), на ткацьких верстатах або трикотажних машинах. Залежно від технології виготовлення штучного хутра вироби з нього класифікуються в різних товарних групах: 43 “Натуральне та штучне хутро; вироби з нього”, 62 “Одяг та додаткові речі до одягу, текстильні, крім трикотажних” або 61 “Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні”. Тому під час митного оформлення виробів з хутра важливо правильно визначити код товару, оскільки від цього залежить ставка мита.

Одяг з натурального хутра класифікується в товарній позиції 4303 “Одяг з хутра, речі для одягу з хутра та інші вироби з натурального хутра”. Ставка мита для одягу з будь-якого натурального хутра становить 10 % від його вартості, хоча залежно від матеріалу такий одяг класифікується в різних підкатегоріях (табл. 5) [3].

Класифікація виробів з натурального хутра згідно з УКТЗЕД

Код	Найменування
4303 10 10 00	Одяг з хутра більків гренландського тюленя або дитинчат чубача (<i>Cystophora</i>)
4303 10 90 10	Одяг хутровий з норки
4303 10 90 20	Одяг хутровий з нутрії, песця або лисиці
4303 10 90 30	Одяг хутровий з кролика або зайця
4303 10 90 40	Одяг хутровий з овчини
4303 10 90 90	Одяг з хутра інших тварин

На перший погляд, немає значення, за яким кодом класифікувати такий товар, адже ставки мита однакові. Проте неправильно визначений код підпадає під кваліфікацію порушення митних правил, що може призвести принаймні до затримання такої партії до усунення помилок.

Від правильної класифікації виробів зі штучного хутра залежить розмір ставки мита. Головним чинником для класифікації одягу зі штучного хутра є спосіб виготовлення його основи. Одяг, виготовлений нетканим способом, потрапляє до товарної підкатегорії 4304 00 00 00 “Хутро штучне та вироби з нього” і оподатковується за ставкою 10 % від вартості виробу. Вироби, виготовлені на ткацьких верстатах, класифікуються в товарній позиції 6202 “Пальта, півпальта, накидки, плащі, анораки (включаючи лижні куртки), куртки та подібні вироби, для жінок або дівчат, крім виробів товарної позиції 6204”, до якого можуть бути застосовані пільгові (12 % від вартості) або повні ставки мита. При цьому значення має не лише волокно, з якого виготовлене штучне хутро, а й маса одиниці готового виробу. Наприклад, для хутрового одягу з синтетичних або штучних волокон масою одного виробу не більш як 1 кг (це одяг для дітей старших за 1,5 року, код товару – 6202 13 10 00) повна ставка дорівнює 20 % від його вартості, якщо ж маса одного виробу більш як 1 кг (код товару – 6202 13 90 00), повна ставка мита – 30 % від його вартості. Для хутрового одягу з вовни або тонкого волосу тварин застосовується одна повна ставка в розмірі 30 % від вартості виробу незалежно від його маси. Одяг зі штучного хутра, виготовленого на трикотажних машинах, класифікується в товарній позиції 6102 “Пальта, півпальта, накидки, плащі, анораки (включаючи лижні куртки), куртки та подібні вироби, трикотажні, для жінок або дівчат, крім виробів товарної позиції 6104”, до якого можуть застосовуватися пільгові ставки мита в розмірі 12 % від його вартості. Повні ставки мита також мають різні розміри, хоча й не залежать від маси виробу. Так, шуба з синтетичних або штучних волокон оподатковується за ставкою мита в розмірі 40 % від її вартості, а виготовлена з вовни – за ставкою 30 євро за штуку.

Ідентифікація хутрових виробів проводиться різними способами: органолептичними та лабораторними (мікроскопічні, хімічні та фізико-хімічні). Органолептичні методи найбільш прості (візуальний огляд, дотик) і складаються з визначення зовнішніх ознак: колір, блиск, довжина, товщина, жорсткість, м'якість, гладкість або ворсистість поверхні, звистість волокон.

Під час митного огляду митник візуально може відрізнити натуральне хутро від штучного: визначити вид основи (мездра, тканина, трикотаж, нетканий матеріал), її вигляд (вибілена, фарбована, наявність плям тощо). Значно складніше виявити фальсифікацію дешевого натурального хутра під більш цінне і навпаки, наприклад хутро бабака під норку, королівського кролика Рекс під шиншилу, нутрію під бобра тощо. Справжній норковий виріб відрізняється більш жорстким хутром з волосом однакової довжини, яке під час проведення долонею проти ворсу швидко відновлюється. У кролика хутро більш м'яке, а у бабака волос різної довжини.

Натепер найдорожчою норкою є чорна північноамериканська норка Blackglama, цінність якої полягає в густому чорному кольорі з легким коричнево-фіолетовим відтінком, так званим “кольором нафти”. На дотик хутро нагадує велюр. Норки Blackglama – це торговельна назва, надана хутру на сієглівському аукціоні American Legend, де кожному лоту присвоюється власний серійний номер. Таке хутро найчастіше підробляють спеціально обробленим кролем або пофарбованою норкою з коротким ворсом. Тому виробник застосовує додатковий захист у вигляді штампа на ярлику, який проявляється тільки в ультрафіолетових променях, а кожний виріб має паспорт із серійним номером на ярлику з тканини. Митник чи споживач за серійним номером на офіційному сайті цього аукціону може перевірити автентичність шкурки, з якої виготовлено виріб.

Також складно визначити тип волокна (хімічне чи натуральне), з якого виготовлено штучне хутро. Натуральне хутро від штучного можна відрізнити методом вогневої проби. За запахом та залишками при згорянні відрізняють походження волокна: натуральне виділяє запах горілого волосся та попіл, а штучне – запах пластмаси або хімічних реагентів та тверду кульку чорного кольору. Проте у разі, коли під час виготовлення штучного хутра застосовуються вовняні волокна, цей спосіб не дозволить встановити, з якого матеріалу виготовлено виріб – натурального чи штучного хутра. Органолептичний метод простий, але суб'єктивний. Тому для якіснішого визначення природи волокна використовують лабораторні методи, які базуються на вивченні мікроструктури волокон та їхніх хімічних властивостей.

За допомогою мікроскопічних досліджень (мікроскоп MOTIC DIGITAL MICROSCOPE, DMB SERIES PAL SISTEM при 40× та 100× збільшенні; лупа) відрізняють природні волокна від хімічних за їхнім подовжнім виглядом, поперечним перерізом та видом переплетення й шаруватістю текстильного матеріалу, наявністю полімерного покриття та його пористістю. Природне волокно бавовни має лінійну структуру макромолекул, волокна вовни (білоккератин) мають сітчасту структуру. Вовна має макромолекули кератину, які менш орієнтовані та більш зігнуті, що зумовлює меншу міцність і більшу розтяжність волокна. Хімічні волокна здебільшого мають лінійну або розгалужену структуру.

За допомогою хімічних реагентів (різної концентрації кислот, лугів, складних реагентів та органічних розчинників) визначається наявність відповідного волокна в основі, що використовується у виробництві штучного хутра. Наприклад, вовна стійка до дії кислот, але не стійка до дії лугів; бавовняні волокна – навпаки; штучні – руйнуються під дією навіть розбавлених мінеральних та органічних кислот та лугів; а синтетичні – навпаки, проте при сильному нагріванні плавляться. Хімічні волокна нестійкі до дії органічних розчинників, таких як ацетон, хлороформ, ефір.

Більш точними є фізико-хімічні методи дослідження, наприклад, спектрофотометричний метод аналізу в інфрачервоній ділянці спектра, який визначає вид полімерного матеріалу.

Аналізуючи методи ідентифікації хутра, можна дійти висновку, що жоден з них не є максимально об'єктивним. Тому необхідний комплексний підхід при вирішенні цього питання. Під час митного оформлення інспектор може провести лише огляд товару, що не гарантує його правильної ідентифікації. Для ідентифікації хутряних виробів лабораторними методами митник має дати обґрунтоване рішення щодо призначення експертизи.

Висновки. Загалом установити факт фальсифікації хутрового виробу дуже складно, для цього людина повинна довго працювати з хутром. Для більш якісної ідентифікації натурального і штучного хутра та виробів з них необхідно проводити комплексні дослідження. Митні органи мають дбати не лише про наповнення державного бюджету, відстежуючи правильність заповнення вантажних митних декларацій для встановлення мита, а й запобігати ввезенню в Україну неякісних товарів.

Незважаючи на існуючу державну систему контролю якості, безпеки товарів і захисту прав споживачів, український ринок насичується низькоякісними та недоброякісними товарами. Вважаємо доцільним підвищення кваліфікації митників з питань товарознавства непродовольчих товарів, зокрема хутра та хутрових виробів.

Література

1. Митний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.urist24.com/down/open/mitniu_kodeks_ukraini.html.
2. Офіційний сайт ДМСУ / Статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.arc.customs.gov.ua/control/uk/cstat/f2a/showstat>.
3. Пояснення до УКТЗЕД : офіційне видання. – К., 2004. – Т. 2, розділи VI–XI, групи 30–63.